

s podobo. — 12. Dva iz torbe. C. Logar. Pravljičica. — 13. Storklja. Fran Žgur. Pesem. — 14. V vodi. Simon Palček. Pesem s podobo. — 15. Ponk in zabava. Zastavica v podobah. Solovej. — 16. Novice. Rešitev besedne naloge.

Vestnik.

Osebna vest. Naučni minister je imenoval nadučitelja v Spodnjem Logatcu, Jožefa Turka, provizoričnim okrajnim šol. nadzornikom za okraj Novo mesto - Črnomelj - Metlika za še ostalo funkcijsko dobo.

Učiteljske vesti na Štajerskem. Nadučitelji so postali učitelji: Simon Bezjak pri Sv. Tomažu; Rudolf Kocmut od Št. Vida pri Ptuj pri Sv. Barbari v Halozah; Ivan Šerbak iz Kostivnice v Smartnem na Pohorju in Matej Dedič v Bočni pri Gornjem gradu. Učitelja-voditelja sta postala Josip Lener na Paki in Ivan Mohorko v Št. Jerneja nad Muto. Definitivni so postali Avgust Lah od Sv. Antona v Slov. Goricah za štirirazrednico v Ljubčini in Karolina Krajnc pri Sv. Barbari v Halozah in Roza Pirkovič, doslej v Polhovem Gradcu za Ljubčino. Kot učiteljica ročnih del je nameščena v Rogatec Irena Wretzl. Premješčen je Edvard Blenk iz Čadrama k Sv. Benediktu v Slovenskih Goricah, upokojen je Franc Sernee, nadučitelj v Spodnji Kongoti.

Imenovanja v sežanskem okraju. Stalno so nameščeni: Martin Furlan iz Vojšnice ravnotam, Milan Vovk iz Gabrovice v Pliskovici, Andrej Rojec iz Štjaka v Rodiku, Josip Šinigoj iz Koprive v Branici, Cilka Katnik iz Dutovelj v Nabrežini, Helena Jerman iz Gorjanskega v Zgoniku, Helena Škerbic iz Kostanjevice v Pliskovici; začasno: Ivan Benko iz Kazelj v Štjaku, Alojzij Bekar iz Rodika v Kazljah, Franja Orel iz Avbera v Gorjanskem, Franja Ličar iz Pliskovice v Kostanjevici, Anica Debenjak iz Povirja v Sežani, Ciril Valentič iz Postojne v Koprivi. Učiteljski kandidati: Anton Mervič v Povirju, Ferdinand Kenda v Avberu, Henrik Legiša v Gabrovici in Franja Živec v Dutovljah.

Klerikalna vzgoja učiteljev. Učiteljišče v Dunajskem Novem mestu je popolnoma v klerikalnih rokah. Učiteljiščnikom so naročili, da morajo ob pričetku leta prinesiti potrdilo svojega župnika, da so bili vsako nedeljo in vsak praznik pri maši. Tudi se jim je naročilo, naj občejuje v počitnicah le z župnikom ali kaplanom, ker bi sicer lahko prišli v roke kakemu narodnemu ali socialno-demokratskemu učitelju. In to bi bil greh! Srečna mladina!

Solske tiskovine, ki jih jako lepo in to po prav nizki ceni, a natančno po predpisih izdeluje tiskarnica Šeberjeva v Postojni, vsem šolskim vodstvom kar najtopleje priporočamo. Šeberjevih šolskih tiskovin ne priporočamo samo zato, ker so v resnici vredne priporočila, temveč tudi zato, ker je lastnik tiskarnice, g. R. Šeber v Postojni, naš vrl prijatelj, ki je iz skupička za šolske tiskovine že mnogo lepega denarja žrtvoval za naš učiteljski konvikt. Tako bo delal tudi v prihodnje. Zato je vreden tudi naše podpore. Svoji k svojim!

Slovenska okoliška šola v Celju je dala letos pri sprejemnem izpitu v juliju 27 učencev za slovensko celjsko gimnazijo. Vsa čast gg. učiteljem, ki tako vrlo skrbijo za narastek slovenske inteligencije! Naj bi jih vsi učitelji po kmetih posnemali ter skrbeli za to, da pride čimvečje število dobrih učencev v srednje šole. Potem bo pač kmalu prenehala pomanjkanje slovenskih uradnikov in druge slovenske inteligencije. Kakor slišimo, se bo letos tudi na mariborski gimnaziji za prvi razred otvorila paralelka, dočim je obstala taka na celjski gimnaziji že lansko leto.

Zopet eden — a ne konsum, temveč učitelj! G. Josip Valenčič, doslej učitelj na okoliški šoli v Celju, se je dal potrditi v vojake in se s tem poslovil od učiteljskega stanu. Komaj eno leto je služboval, a že je izgubil vse ideale, ki se jih je prinesel iz učiteljišča; poiskati si hoče boljšega kruha nego je učiteljski. Tako zapuščajo naše vrste! To je gotovo lepo znamenje dobrote naših razmer!

Slovenska meščanska šola v Ljutomeru. V „Slovenski Zadrugi“, ki jo izdaje g. Ivan Lapajne v Krškem, z dne 1. t. m. se nasvetuje, naj bi se sleherna slovenska posojilnica zavezala, vsako leto večjo vsoto podariti „Družbi sv. Cirila in Metoda“. Ta pa bi naj v najkrajšem času ustanovila na Štajerskem slovensko meščansko šolo, ki je nujno potrebna, katere pa nemški deželni šol. svet neče Slovencem dovoliti. Predlaga se, da bi se taka šola ustanovila v Ljutomeru in sicer iz tehtnih razlogov. V Ljutomeru obstoji že 40 let z ustanovo dr. Gottweissa vzdrževan 1. razred privatne realke. Ta razred naj bi družba prevzela v svojo oskrb in mu še pridejala 2. in 3. razred, s tem bi bila meščanska šola popolna. To se tem lažje zgodi, ker je „Posojilnica“ v Ljutomeru sklenila, da ustanovi slov. meščansko šolo in je zato že odločila letos in lani polovico čistega dobička, da že znaša sedaj ustanovni zaklad 5000 K. — Ta nasvet je res pameten in vreden vsega uvaževanja!

Došlo nam je šolsko poročilo o stanju ljudskega šolstva okraja sežanskega v letu 1902—1903. Sestavil c. kr. šolski nadzornik Matko Kante.

Nedeljski počitek. Šolska oblast mesta Šafhausna v Švici je prepovedala učiteljstvu, dajati učencem in učenkam preko nedelje domače naloge.

Služba učiteljice je razpisana na dvorazrednici v Hrušici pri Podgradu v Istri s slovenskim učnim jezikom. Plača je letnih 800 kron in prosto stanovanje v šolskem poslopju. Prošnje je vložiti na c. kr. okrajni šolski svet Volovsko. V pomanjkanju učiteljic se odda isto mesto učitelju z letno plačo 1000 kron.

Listnica uredništva.

Na Štajersko. Dasi ima naša današnja številka priložilo, vendar nismo mogli priobčiti Vašega konferenčnega poročila. Torej prihodnji! Tudi Vaše poročilo nam pa priča, da na Štajerskem prav pridno — nemškutarite! Kaj pa, če je tudi ta žalostna resnica — znamenje zistema? Vsekakor bo treba nekoliko zaropotati!

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 5458.

Kranjsko.

Za otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda v Jesenicah (Gorenjsko), ki se otvori začetkom šolskega leta 1903/4, se razpisuje vrtnaričina služba z 800 kron letne plače.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo pri podpisnem vodstvu do 25. avgusta 1903.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 9. avgusta 1903.

Št. 1944.

Na dvorazredni ljudski šoli v Polhovem Gradcu je stalno ali začasno oddati izpraznjeno učno mesto s postavnimi prejemki.

Opremljene prošnje je oddati službenim potom tukajšnjemu uradu do 6. septembra 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 6. avgusta 1903.

Št. 555.

Na enorazredni ljudski šoli v Čemšeniku je stalno oddati mesto učitelja-voditelja s postavnimi prejemki, ki je sedaj začasno oddana.

Prošnje je poslati službenim potom tukajšnjemu uradu do dne 6. septembra 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku, dne 7. avgusta 1903.

Št. 1456.

Na štirirazrednici v Žužemberku je mesto učitelja stalno ali začasno popolniti, tedaj se na možko moč reflektuje. Plača postavna.

Prošnje vlagati je do 25. avgusta pri podpisnem okr. šol. svetu. C. kr. okrajni šolski svet Rudolfovo, dne 4. avgusta 1903.

Z. 1354.

An der einklassigen Volksschule in Unterdeutschau wird die Lehrer und Leiterstelle mit den sistemisierten Bezügen für eine münchliche Lehrkraft zur definitiven, eventuell provisorischen Besetzung ausgeschrieben.

Gehörig instruierte Gesuche sind bis 2. September 1903 im vorgeschriebenen Dienstwege hierorts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Gottschee, am 5. August 1903.

Št. 660.

Štajersko.

1. Na šolski podružnici v Lokavcu (II. kraj. razr. in prosto stanovanje) spadajoči k šoli Loka pri Zidanem mostu je s pričetkom zimskega tečaja 1903/4.

2. Nadalje se popolni na dvorazrednici pri Sv. Štefanu okraj Šmarje, mesto formalno usposobljene učiteljice ženskih ročnih del z normalno za 52 tednov preračuneno okroglo remuneracijo letnih 240 K, proti 5urni dolžnosti poučevanja na teden, oziroma mesto pomožne učiteljice ženskih ročnih del s primerno remuneracijo okroglih 127 K proti enaki poučevalni dolžnosti.

Pravilno opremljene prošnje se imajo postavnim putem vložiti do dne 31. avgusta 1903 pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Celje, dne 31. julija 1903.

New School.

Pod tem imenom je otvoril znameniti angleški pedagog dr. Cecil Reddie v Abbotsholmu l. 1889. vzgojevalni in učni zavod po popolnoma novih načelih in nazorih. Glavna naloga mu je iz gojenca vzgojiti človeka, ki nima samo polno glavo razne več ali manj potrebne in nepotrebne učenosti, temveč ki je tudi svoje telo razvil v lepem skladu z duševnimi silami. Harmonična izobrazba vsega človeka je glavni smoter njegovega vzgojevanja in poučevanja.

Ker je ta šola uspevala, in še celo prav izvrstno, so ji ustanovili na Angleškem več vrstnic. Ideja je ugajala tudi Francozom, ki so jo uvedli tudi v svoji domovini, in leta 1897. je ustanovil Armin Lietz enak zavod v Ilsenburgu na Harcu, kateremu je čez tri leta sledil — ker je prvi postal premajhen — v Haubindi na Saksonskem drugi. Lietz je imenoval svoj zavod „Deutsches Landerziehungsheim“, katero ime je prav prikladno. Sedaj imamo razen imenovanih dveh še dva enaka zavoda z nemškim učnim jezikom, in sicer v Stolpe blizu Berlina za dekleta ter na Bodenskem jezeru v Glariseggu „Schweizerisches Landerziehungsheim“, ki ga vodi znani pedagog in pisatelj dr. Viljem Frei.

Vsi ti zavodi stremijo za smotrom: vzgojiti iz otrok samostalne in vsestransko razvite značaje, zdrave na duši in telu, ki so se v zavodu naučili vse najvažnejše, kar je potrebno vedeti človeku v modernih razmerah.

Praktična ureditev omenjenih zavodov — v katerih so otroci od 10.—14., oziroma 16. leta — se najbolj razvidi, če navedem, kako preživé gojenci kak dan.

Učenci vstanejo ob 6. uri (pozimi ob 7.). Takoj se ogrnejo v rjuho in hite v bližnjo reko ali v bližnje jezero kopat se. Po skopanju naredijo nekaj telesnih vaj, se oblečejo — obleko in obutev morajo snažiti sami — posteljejo postelj ter pospravijo po spalnicah. Obleka je ohlapna in preprosta. Po skupnem zajtrku ob 7. uri se zberejo k pouku, ki traja do 11. ure. Med tričetrt ure pouka je ena četrt odmora. Učna smer je ista kakor na srednjih šolah iste dežele, pač pa se metoda močno razlikuje od navadne. Poučuje se večinoma pod milim nebom, zlasti realije, in se na iste naloge tudi jezikovni pouk. V matematiki se teorija in uporaba harmonično vežeta. Rišejo se omare, mize, mostovi, vodovodi i. t. d., katere potem učenci tudi po risbah izdelujejo. V zemljepisju se v prvi vrsti obravnava domovina s posebnim ozirom na fizikalne razmere in obenem zgodovinski razvoj iste. V tem smislu se poučujejo tudi ostali predmeti.

Po pouku je od 11.—12. ure prosto, v katerem času stori vsak, kar hoče. Ob 12. je skupno, dobro in obilo kosilo, pa brez vina ali piva. Nato se učenci in učitelji ob godbi, petju ali čitanju še nekaj časa pozabavajo. Popoldan je namenjen telesnemu delu. Vsi se preoblečejo v kratke hlače, sveater in sandale ter se podajo pod milo nebo. Glede na letne čase so opravila razna. Izkopavajo krompir ali spravljajo mrvo; ta dela na vrtu, drugi pri hlevih, tretji popravljajo pri vodi jez, zopet oni oskrbuje sadno drevje i. t. d. V delavnicah izdelujejo omare, stole in drugo v zavodu potrebno opravilo. Nekateri se vadijo v godbi, v tem ko drugi strežejo živini. Vsak se loti onega dela, ki ga veseli.

Po dvehurnem, oziroma triurnem napornem delu je enourni odpočitek. Po popoldanki dela vsak sam zase svojo nalogo ali se uči lekcijo za drugi dan. Proti večeru se igra lawn-tennis ali kaka druga igra ter se telovadi. Po večerji se zberejo učitelji in učenci k debatiranju čez to ali ono zadevo, pri katerem ima vsak svobodno besedo, in velja učenec ravno toliko kot učitelj.

Predeh gredo k počitku, porabijo še nekaj minut za večerno pobožnost. Čitajo kaj iz sv. pisma ali iz druge enakovredne knjige, pojejo kak psalm ali kako drugo pobožno pesem.

Večkrat priredijo skupne manjše izlete, vsako leto pa tudi kak večji izlet peš ali na kolesu, in sicer v tuje pokrajine. Tako so iz Ilsenburga l. 1899. trije učitelji in 12 učencev kolesarili pet tednov po Angleškem, leta 1900. pa so izleteli ravnotako na Francosko. Letos so Haubindovci na potovanju na Norveškem pod vodstvom dr. Lietza, kakor mi je ravnokar pisal g. Klostermann. Vrnili so se okolo 15. avgusta.

Zavodi so na kmetih v primerno lepih in zdravih krajih, v bližini reke ali jezera. Šola ima veliko posestvo z njivami, vrtni, gozdovi i. t. d. Vsa dela opravljajo učitelji in učenci, ki tvorijo šolsko občino.

Zanimivo bi bilo, poročati še o marsičem glede teh inštitutov, pa ker jih sedaj poznam le iz knjig in spisov, naj to za sedaj zadostuje. Ako sem kateremu izmed tovarišev zbudil zanimanje za te zavode, ga opozarjam na sledeče knjige: „Landerziehungsheime“ spisal W. Frei in W. Zuberbühler (zaloga Albert Müller, Zürich 1901), „Landerziehungsheime“. Darstellung und Kritik einer modernen Reformschule von Dr. W. Frei (zaloga Julij Klinkhardt, Leipzig 1902), zlasti pa letna poročila, spisana od Lietza, ki jih je založil Ferd. Dümmler v Berlinu.

Upam, da bodem čez nekaj mesecev tudi iz lastnega opazovanja lahko poročal o „New School“.

Ign. Šijanec.

Naznanilo.

Pri vseh knjigotržcih je dobiti po K 1-60
Navodilo k I. zv. Črnivčeve Računice.

Založila „Slovenska Šolska Matica“.

Odbor.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Črnogoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 18 K, $\frac{1}{4}$ strani 10 K, $\frac{1}{8}$ strani 8 K, $\frac{1}{16}$ strani 4 K; manjši inserti po 20 h peti-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.